

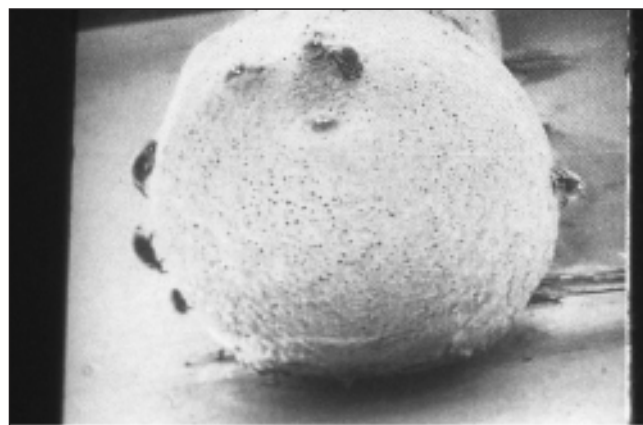
OS ÁCAROS COMO ORIXE DE ENFERMIDADES ALÉRXICAS EN GALICIA. 1ª parte

Gabriel Noves Sánchez. Alergólogo

Foi a finais dos anos 60 cando se descubriu a importancia destes pequenos animais como principais causantes de enfermidades alérxicas. Desde entón profundouse no seu coñecemento estudándose os seus costumes, alimentación, hábitat, distribución xeográfica e capacidade de sensibilización.

Os ácaros son animais pequenos, con tamaño entre 0,1 e 0,4 mm., que pertencen ó grupo zoolóxico dos artrópodos. Estes representan aproximadamente as catro quintas partes do total de especies animais descritas ata hoxe o que equivale a máis de un millón de especies coñecidas.

Na imaxe, ácaros nun misto.

A característica máis importante dos artrópodos consiste en que os seus apéndices son articulados, estando formados por porcións que se unen entre si e co corpo por medio de articulacións que permiten movementos variados. Precisamente este carácter é

o que se utilizou para dar nome ó grupo xa que "artos" significa articulación e "podos", pés.

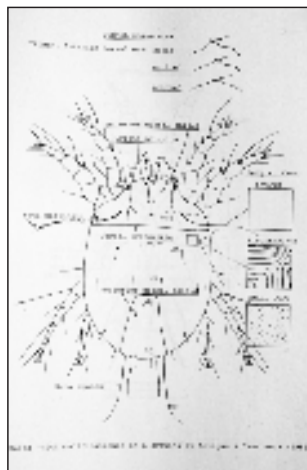
Os ácaros son arácnidos pero, diferéncianse deles por careceren de segmentación no abdome ou ser case invisible. As especies descritas de ácaros superan as 30.000, pero se se estudase este grupo por completo existiría case un millón delas.

O seu corpo está revestido dunha cutícula ríxida e inextensible, endurecida pola quitina que lle serve como esqueleto externo. Presentan catro pares de patas, con ventosas ou garfos. A superficie corporal pode estar esculpida ou non e nela poden apreciarse "setas" ou pelos. Presentan dimorfismo sexual, isto é, pódense diferenciar externamente os machos das femias.

CLAVES PARA A SÚA IDENTIFICACIÓN (Visibles ó microscopio óptico)

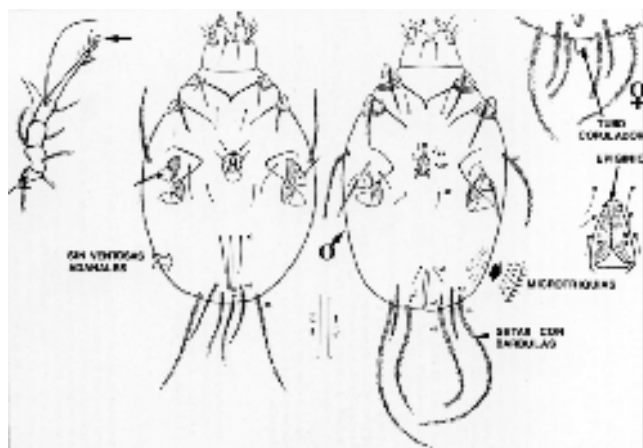
Referireime unicamente ás especies que se localizan nos fogares de Galicia.

Na imaxe, tres aspectos da súa superficie: lisa, como pegadas dactilares e con microtriquias.

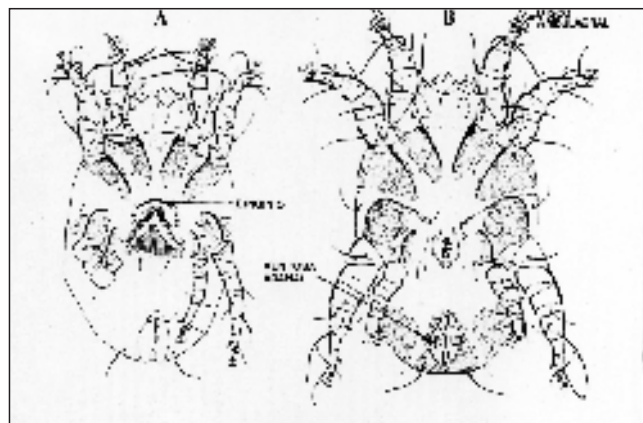
Familia
GLYCYPHAGIDAE:

- 1/ Superficie corporal con microtriquias
- 2/ Presenza de tubo copulador nas femias.
- 3/ Patas con garfos.
- 4/ *Lepydoglyphus destructor* posúe nos tarsos unha escama provista de bárbulas.
- 5/ Longas "setas" ou pelos barbeados.

Familia PYROGLYPHYDAE:

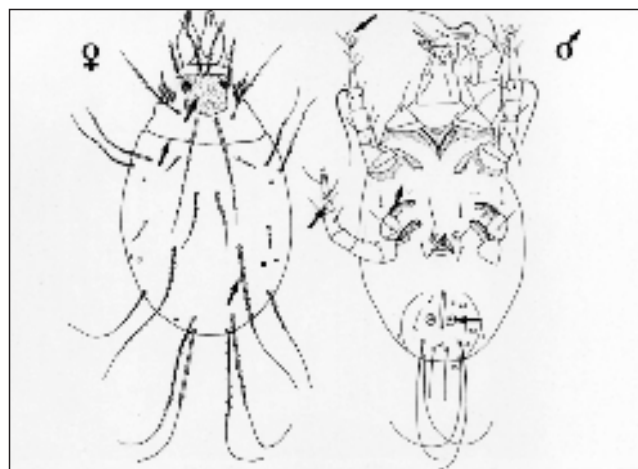
- 1/ Superficie corporal pegada como pegadas dactilares.
- 2/ Ventosas "adanales" nos machos. (ventosas na zona ventral dos machos para acoplarse ás femias)
- 3/ Patas con disco ambulacral (ventosas).

Familia ACARIDAE

- 1/Superficie do corpo lisa.
- 2/Ventosas "adanales" nos machos.
- 3/ Patas con garfos.
- 4/"Setas" ou pelos. (longas e con bárbulas, *Tyrophagus putrescencia*; longas sen bárbulas, *Tyrophagus putrescente*; moi curtas, *Chortoglyphus sp*)

PRINCIPAIS ÁCAROS PRODUTORES DE ALERXIA EN GALICIA:

Familia ACARIDAE (*Acarus siro*, *Tyrophagus putrescentiae*, *Chortoglyphus spp*)

Familia GLYCYPHAGIDAE (*Lepydoglyphus destructor*, *Glycyphagus domésticus*)

Familia PYROGLYPHIDAE (*Dermatophagoides pteronyssinus*, *Euroglyphus maynei*)

ÁCAROS DOMÉSTICOS OU DO LIXO DA CASA:

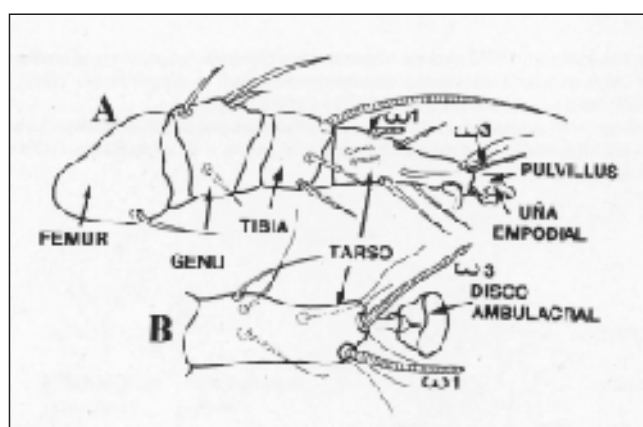
Estes ácaros viven fundamentalmente nos fogares (de aí o seu nome de domésticos) especialmente nos dormitorios. Son a familia *Pyroglyphidae*, en concreto o *Dermatophagoides pt.* e o *Euroglyphus maynei*.

Na imaxe, *Dermatophadoydes pt.* Obsérvase a superficie como pegada dactilar.

Na imaxe, *Euroglyphus m.*

Na imaxe: patas de ácaro.

A: ácaro de almacén con garfo.

B: ácaro doméstico con disco ambulacral (ventosas).

ÁCAROS DE DEPÓSITO OU ALMACENAMENTO

Estes ácaros son os que viven fundamentalmente en almacéns e cando habitan nos fogares fano principalmente no chan, sofás e despensas.

Estes corresponden ás outras dúas familias. Son o *Lepidoglyphus destructo* e *Glycyphagus domésticus* (*Glycyphagidae*); *Acarus siro*, *Tyrophagus putrescentiae* (*Acaridae*)

A excepción é o *Dermatophagoides farinae*, que a parte dos fogares tamén se encontra nos almacéns de grans e de fariña.

FACTORES AMBIENTAIS QUE INFLÜEN NO SEU CRECEMENTO

Descoñécese aínda moito sobre os factores ambientais que determinan e regulan a presenza e desenvolvemento dos ácaros. Soamente se comezaron a estudar dous deles: a temperatura e a humidade relativa.

Na imaxe *Tyrophagus putrescentiae*.

1/Temperatura.

A temperatura óptima para o desenvolvemento de poboacións de ácaros está comprendida no intervalo 25/30 ° C. A temperatura óptima é diferente para cada especie. Isto determina que en Galicia predomine *D. Pheteronyssimus* e no interior de España, o *D. faringe*.

2/Humidade relativa.

Este factor é moito máis limitante que o anterior debido á permeabilidade da parede do corpo que provoca variacións drásticas do contido de auga no interior do animal.

A familia *Acaridae* precisa humidades relativas altas. O *Lepidoglyphus destructor* necesita moita humidade e é moi abundante en Galicia sendo substituído nas illas Canarias polo seu parente cercano a *Blomia Tropicalis*.

Tamén así o *D. pteronyssinus*, que necesita un valor do 75% de humidade, é abundante en Galicia e é substituído polo seu parente próximo o *d. farinae* na España continental.

A ALIMENTACIÓN

Presentan unha gran variedade e unha gran especialización nos seus hábitos alimentarios. Hai especies fitófagas que se alimentan de madeira descomposta, esporas de fungos e produtos de almacenamento como grans de fariña, froitos secos, xamón serrano, etc. Tamén existen especies depredadoras doutros ácaros como o xénero *Cheyletus*.

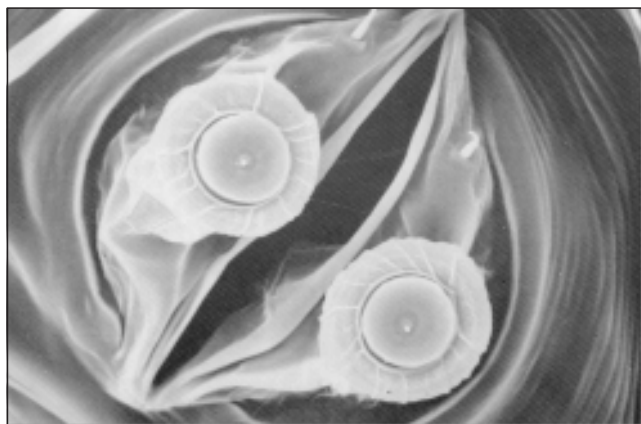
A pesar de toda esta variedade, hai un factor común na alimentación de todos os ácaros: o hábito de inxerir a súa comida en estado líquido, incluso naquelas especies nas que o alimento se presenta en forma sólida, existe unha adaptación mediante a cual o animal realiza una predigestión externa vertendo sobre o alimento encimas secretadas polas súas glándulas salivares que o licuan. Tense suxerido que a presenza de fungos determina a predigestión externa dos lípidos do alimento facéndoo máis asimilables para o ácaro.

REPRODUCCIÓN

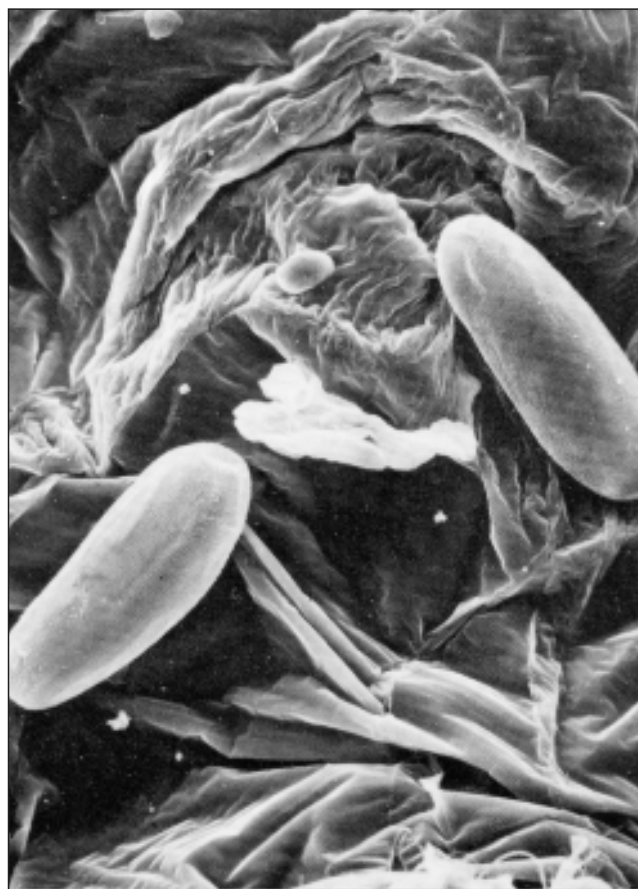
A reprodución dos ácaros é sempre sexual. Entre as femias e os machos existe dimorfismo sexual, é dicir, poden diferenciarse externamente uns dos outros.

A maioría das especies son ovíparas, isto é, reproducense por medio de ovos que depositan en número variable no chan, camas, grans, etc.

Adoitan poñer un ovo ó día. As femias de *Pheteronyssinus* poñen entre 40 e 80 ovos.

O estado de ovo dura 6 días.

LONXEVIDADE

A lonxevidade dos ácaros é moi variada. Oscila entre días e varios meses. Un macho de *D. Pteronyssinus* vive entre 60 e 80 días e a femia de 100 a 150 días. Non obstante o *Tyrophagus* vive menos dun mes.